

Mayıs 2012

Bu bilgi notunun kapsamı nihai değildir ve AİHM için bağlayıcılığı yoktur

Hükümlülerin Oy Kullanma Hakkı

Derdest dava

[Gladkov - Rusya Davası \(no. 15162/05\)](#)

19.10.2009'da tebliğ edilmiştir.

[Scoppola - İtalya Davası No. 3 \(no. 126/05\) Büyük Daire Kesinleşmiş Kararı](#)¹

22.05.2012

Dava, Scoppola'nın cinayetten aldığı ömür boyu hapis cezasıyla bağlantılı olarak kendisine verilen memuriyet yasağının, oy kullanma hakkını tamamen kaybetmesine yol açtığından şikayetçi olmasıyla ilgili idi.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 Numaralı Protokolünün 3. Maddesi (serbest seçim hakkı) ihlal edilmemiştir.

AİHM özellikle İtalyan yasalarına göre Devlete ya da yargı sistemine karşı belli suçlardan mahkum olmuş ya da en az üç yıl hapisle cezalandırılan mahkumların oy kullanma hakkını kaybettiğini kaydetmiştir. Dolayısıyla AİHM'in **Hirst No. 2 - Birleşik Krallık Davası**nın (no. 74025/01) Ekim 2005 tarihli kararında (bkz. aşağı) tespit ettiği İnsan Hakları Sözleşmesinin 1 Numaralı Protokolünün 3. Maddesinin ihlali türünden genel, otomatik, ayırım yapmadan uygulanan bir ihlal söz konusu değildir.

Dolayısıyla AİHM, **Hirst No. 2** kararını teyit ederek **suçlarının tabiatı ya da ciddiyetine bakmaksızın hapisteki tüm mahkumların genel, otomatik ve fark gözetmeyen bir şekilde oy kullanmaktan alıkonulmasının, 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesine (serbest seçim hakkı) aykırı olduğu olduğunu kaydetmiştir**. Bununla birlikte AİHM, üçüncü taraf olarak görüş bildirme izni verilen Birleşik Krallık Hükümetin savını kabul etti; buna göre her Devlet hem oy kaybına yol açacak suçun türleri bakımından hem de hak kaybına münferit bir davada bir hakim tarafından mı yoksa bir yasanın genel olarak uygulanması sonucu mu karar verileceği konusu açısından bu yasağın uygulanmasında **geniş bir takdir yetkisine** sahiptir.

¹ Büyük Daire kararları kesindir (Sözleşmenin 44. Maddesi). Kesinleşen tüm kararlar uygulanıp uygulanmadıklarını denetleyecek Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine gönderilir. Uygulama süreci hakkında ayrıntılı bilgi için bkz. www.coe.int/t/dghl/monitoring/execution.

[Basın bildirisi: Büyük Dairenin Scoppola \(no. 3\) kararının Greens ve M.T. - Birleşik Krallık Davası açısından doğurduğu sonuçlar.](#)

[Greens ve M.T. - Birleşik Krallık Davası \(no. 60041/08 ve 60054/08\) - Büyük Daire Kesinleşmiş Kararı](#)

23.11.2010

Dava, Birleşik Krallık'ta tutulan mahkumların ulusal seçimlerde ve Avrupa seçimlerinde oy kullanmasına genel bir yasak getiren mevzuatın düzeltilmemesi ile ilgili idi.

1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi (serbest seçim hakkı) ihlal edilmiştir.

Adil karşılık: ihlalin tespiti yeterli; masraflar için 5.000 Euro.²

AİHM, ihlalin Birleşik Krallık'ın **Hirst No. 2** davasındaki Büyük Daire kararını uygulamamasından kaynaklandığını tespit etmiştir.

Kararın İcrası

2.500 adet benzer başvuru almış olan AİHM, **pilot karar prosedürünü**³ uygulama kararı almış ve söz konusu ihtilafı yasayı/yasaları Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine uygun hale getirecek yasal değişiklikleri yapmak üzere Birleşik Krallık hükümetine **Greens ve M.T.** kararının kesinleştiği tarihten itibaren altı ay süre vermiştir. AİHM aynı zamanda yasal değişiklikler yapılmaya kadar benzer davaları incelememeye de karar vermiştir ve yasal değişikliklerden sonra kayıtlı tüm benzer davaları listeden çıkarmayı önermektedir.

Karar 11 Nisan 2011 tarihinde kesinleştiği için Birleşik Krallık mercilerinin bir Eylem Planı sunabilecekleri son tarih 11 Ekim 2011 idi. **Scoppola No. 3** (yukarıda) davasındaki hüküm verilemesinden sonra 30 Ağustos 2011 tarihinde bu tarih altı ay uzatılmıştır. Anında kesinleşen **Scoppola No. 3** kararı, **Greens ve M.T. kararında bahsi geçen altı aylık sürenin 22.05.2012 tarihinde başlayacağı** anlamına gelmektedir.

Bir hakim tarafından verilen oy hakkı kaybı kararı ile bağlantılı olarak

[Frodl - Avusturya Davasında \(no. 20201/04, 8.4.2010 Büyük Daire kararı\)](#) AİHM, özellikle oy hakkı kaybı kararının tek hakim tarafından alınmaması yüzünden 1 Numaralı Protokolün 3. Maddesinin ihlal edildiğini tespit etmiştir. Başvuran, Avusturya'da adam öldürmekten dolayı ömür boyu hapis yatan bir mahkum idi; kasıtlı olarak işlenen bir suçtan dolayı bir yıldan fazla hapis yatan bir mahkumun oy kullanmasını yasaklayan Ulusal Meclis Seçim Yasası uyarınca oy kullanma hakkı elinden alınmıştı.

² Bununla birlikte AİHM bundan sonraki davalarda bu tür hukuki masrafları yapılmasını büyük olasılıkla gerekli ya da makul bulmayacağını ve bu şekilde karar vermeyeceğini kaydetmiştir.

³ Pilot karar usulü, bu tarz mükerrer davaların altında yatan yapısal sorunları tespit ederek ilgili Devletlere bu sorunları ortadan kaldırma konusunda yükümlülük getirme tekniği olarak geliştirilmiştir.

Bununla birlikte **Scoppola No. 3 - İtalya Davasındaki** Büyük Daire Kararına göre ilkesel olarak tek hakimin müdahale ederek mahkumların oy kullanma hakları üzerindeki kısıtlamaların orantılı olmasını sağlaması açık bir şekilde olası ise de bu kısıtlamalar sırf tek hakim tarafından belirlenmedi diye otomatik, genel ve ayırım gözetmeyen olacak diye bir şey söz konusu değildir.

[Hirst No. 2 – Birleşik Krallık Davası \(no. 74025/01\) – Büyük Daire kararı](#)
6.10.2005

Hükümlülerin oy kullanma hakları konusundaki genel bir yasak konusunda

AİHM, 1980 yılında hapse atılan (1994 yılında serbest bırakılan) başvuranın, (1983 tarihli Halkın Temsili Yasasının 3. Bölümü uyarınca) mahkum olarak statüsünden dolayı ve hapiste geçirdiği süre boyunca otomatik ve ayırım gözetmeyen bir oy kullanma hakkı kısıtlamasına maruz kaldığını tespit etmiştir.

[1 Numaralı Protokolün 3. Maddesi \(serbest seçim hakkı\) ihlal edilmiştir](#)
[Adil karşılık: masraflar için 23.200 Euro](#)

AİHM özellikle "cezayı veren ceza mahkemelerinin oy hakkının kaybından bahsetmediklerini ve davanın unsurları ile oy kullanma hakkının kaybı arasında doğrudan bir bağlantı olup olmadığının açık olmadığını" kaydetmiştir.

Kararın İcrası

7.4.2006 tarihinde Birleşik Krallık mercileri kararın infazına yönelik bir **eylem planını** Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesine (AKBK) sunmuştur. Birleşik Krallık mercileri, gerekli yasal reformu Parlamenteoya sunmadan önce **iki aşamalı bir danışma süreci** yürütmeyi taahhüt etmişlerdir.

O zamandan bu yana yasal reform yerine getirilmemiştir. AKBK **Aralık 2009** tarihinde bir [Ara Karar](#) olarak kararın uygulanmasındaki büyük gecikme konusunda ciddi kaygıları olduğunu ifade etmiş ve Birleşik Krallık mercilerini gerekli önlemleri hızla almaya zorlamıştır.

Davayla ilgili Haziran 2011 tarihli bir kararında AKBK diğer şeylerin yanı sıra **Greens ve M.T.** kararının (yukarıda) kesinleştiğini ve Birleşik Krallık mercilerinin 11 Ekim 2011 tarihine kadar AİHM'in **Hirst No. 2** ve **Greens ve M.T.** kararlarına uyum sağlamayı amaçlayan bir seçim yasası çıkarmaya yönelik yasal değişiklik tekliflerini AKBK tarafında belirlenecek bir zaman çizelgesine göre sunmak zorunda olduğunu kaydetmiştir.

Scoppola No. 3 davasında hüküm verilmesinden sonra 30 Ağustos 2011 tarihinde AİHM Birleşik Krallık mercilerinin altı ay ek süre talebini kabul etmiştir. Anında kesinleşen **Scoppola No. 3** kararı, bahsi geçen **altı aylık sürenin 22.05.2012 tarihinde başlayacağı** anlamına gelmektedir.

AİHM Basın Birimi İrtibat: Tracey Turner-Tretz
+33 (0)3 90 21 42 08

AİHM'in basın bildirimlerine aşağıdaki adresten üye olabilirsiniz (RSS akışı):

<http://echr.coe.int/echr/rss.aspx>

(Bu bilgi notunun Türkçe çevirisi, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığı'nun katkılarıyla hazırlanmıştır.)